ներու մէջ անմոռացած տեսնել կոմիտաս վարդապետի անունն, որուն եւ յաջողութիւն կը մաղթենք մեր ամբողջ սրտով։

Հ. Ա. ԱՒԾՏԻՍԵԱՆ

---

4. ԱՌԱՔԵԼ ԵՒ ԲԱՐՍԵՂ ՍԻՒՆԻՑԻՔ

"Հանդիսի" անցեալ տարւոյ Ապրիլ թուոյն մէջ յերես 108ը, 1393ին ընդօրինակեալ Աւետարանի մի համար գրեց Հ. Յ. Աճառեան. "ԳՐԻՉ Բարսեղ քահանայ, ծաղկող՝ Առաքել փոքանայ"։ Ոչ սոսկ փոքանայ, այլ ի վերջ քան զքահանայ՝ եպիսկոպոս, զի "ՅԵՐ Առաքեալ՝ն, զոր կը կարդանք ի Ցիշատակարանին գրելոյ ի թուին ՊԽԲ = 1407 է նոյն ինքն Առաքեալ՝ եպիսկոպոսն Սիւնեաց, որոյ եղբայրն Բարսեղ քահանայ սպանուեր է յանօրինաց ի թուին ՊԽԲ = 1393. տեսէք "Բարսեղ Սիւնեցի, եղբայր Առաքելի Սիւնեցւոյ" ի Յ—ՅԻ Հ. Յ. Ցաշենանի, երեսք 312ա, 795ա, 969բ, 1018բ, եւ ի Նորատիպ Ագամիրս Առաքելի Սիւնեցւոյ, զոր հրապարակեց Հ. Մկրտիչ Պոտուրեան, Ս. Զաղար, 1907 երեսք 229, 270, 321, 327։ ՆՈՐԱՅՐ Ն. ԲԻՒԶԱՆԴԱՑԻ

---

5. ԼՐԱԳՐԱԿԱՆ ԿՈՐՈՒՍՏ ՄԸ

Գրիչնիս վարժեցաւ հայ եզական դէմքերու կորուստը ողբալու, անագորոյն բախտն ալ կը ճգնի կարծես նաեւ սրտերնիս ընտելացնելու հայ տարաբախտ իրականութեան հետ։ Վայրապար ճիգեր։ — Ո՞ր հայ սիրտը չի ցաւիր դառնապէս՝ հայ լրագրութեան զարդին, մեծ հրապարակագրին՝ Արփիարեանի եղերերգական մահուան վրայ. այն մահուան որ փութացուց ԶԱրփիար համախմբելու իւր նմաններու հետ, ուրուականացեալ նժարի մը մէջ՝ կշռելու հայուն բարոյականին սկսած անանկութիւնն. — դժբախտ սկզբնաւորութիւն...։

Արփիար ծնած է 1850ին Սամսոնի մէջ. իւր ծնողաց Ակընէն դէպի Պոլիս ճամբորդութեան ժամանակ։ Կրթութիւնը ստացած է Վենետկոյ արդիւնաւոր Մուրադ-Ռափայէլեան վարժարանի մէջ։ Այն համեստ ուսման ընթացքը՝ Արփիարի ի բնէ բեղմնաւոր մտքին ու սրտին մէջ կերտեց հասարակական-հրապարակական գործչի վառվռուն նկարագիրը, զոր ցուցընել սկսաւ նոյն իսկ երիտասարդութեան սկիզբներն։ Գր։ Արծրունւոյ նմանելու ջանքը, մղեց զինքը Պոլսոյ երկրորդ Արծրունին ըլլալու։ Եւ իրաք ալ "Մշակ"ի, "Արեւելք"ի մանկութեան օրերուն մէջ իւր ցուցած գործունէութիւնը եւ "Մասիս"ի հրապարակ գալը, հիմնական ապացոյց էին իւր ապագային մէջ ըրած յառաջդիմութեան։ "Հայրենիք"ի ծնունդն իսկ արդէն փառաւոր պատկն էր իւր նպատակին իրականացման, որ դժբախտաբար ժամանակին անանպատ պարագայից մէջ երկար կեանք չունեցաւ։ Առանձին նշանակութիւն ունի Արփիարի ժամանակամիջոցի մը գործունէութիւնը Պոլսոյ մէջ, երբ ինքն էր զեռուն հասարակական կեանց կենդրոնն ու զսպանակը։

Խոր ցաւ մը կ'ազդէ մանաւանդ "Լուսաբեր"ի եւ "Շիրակ"ի մէջ իւր օրինակելի գրչին բացակայութիւնը, որոնց երկուքին ալ խմբագրապետն էր։

Օտարութեան մէջ, պանդխտակից եղբայրաղի արտասուաց ցողուած՝ անագան յարգանաց ծաղկեպսակներու մէջ արիւնաշաղախ՝ գնաց հանգիստ որոնելու օտար խոր հողին տակ, այն առեղծուածային անձնասրութիւնն, որ դեռ տակաւ էր սակայն ճռիւացնելու հայ գրականութեան ալքատիկ շտեմարաններն, փայլ մը տալու անբախտ Հայութեան, որուն խլշէի մոգ նուիրուած էր անբախտ Արփիարեանն։

Հ. Ա. ԱՒԾՏԻՍԵԱՆ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ — Սարգիս Արքեպ. Սարաքեան եւ իւր ժամանակը 1720-1775. 65: — Բժիշկ Տօքթ. Ստեփան Բաշա Ալպանեան. 67:
ՄԱՏԵՆԱԳՐԱԿԱՆ — Ուխտանէս եպիսկոպոս պատմագիր. 70: — Մխիթար Գօշի Դատաստանագիրքը եւ Հայոց հին քաղաքացիական իրաւունքը. 74: — Ցուցակ ձեռագրաց Թաւրիզի. 79։
ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ — Արաքացի մատենագրքը Հայաստանի մասին. 83:
ԼԵԶՈՒԱԲԱՆԱԿԱՆ — Ստուգաբանական հետազօտութիւնք. 86:
ՄԱՏԵՆԵԽՕՍԱԿԱՆ — Beurlı Լիդեն. 86: — Die Sprache der armenischen Zigeuner. 87: — Սօլպանեան. Հաւաքածոյ օրինաց կամ ուղեցոյց. 89: — Mechithar's des Meisterarztes aus Her „Trost bei Fiebern". 90: — Առաքել Սիւնեցի. Աղամիրք. 92: — Զ. Թորոսեան. 92:
ԱՇԼԵՒԱՇԼՔ — 1. Վզենակ բան. 93: — 2. Դարապետ Վրդ. Աղրիանուպոլսցի. 94: — 3. Կոմիտաս Վարդապետ եւ "Հայ Քնար"ը. 95: — 4. Առաքել եւ Բարսեղ Սիւնեցիք. 96: — 5. Լրագրական կորուստ մը։ 96: •

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՂ ԵՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԽՄԲԱԳԻՐ
Հ. ՌԱՓԱՅԷԼ Վ. ՊԱՐՈՆՅ
ՎԻԵՆՆԱ, ՄԽԻԹԱՐԻՍՆ ՑՊԱՐԱՆ

digitised by A.R.A.R.@